FINAVIA

17.10.2023

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta, asia HE 41/2023 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024, Finavia Oyj:n asiantuntijalausunto

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Finavia Oyj:ltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024.

Finavia toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Finavia operoi 20 lentoaseman verkostoa Suomessa. Rakennamme sujuvia ulkomaan ja kotimaan lentoyhteyksiä yhdessä lentoyhtiöiden, alueiden ja matkailutoimijoiden kanssa. Tehtävämme on omalta osaltamme huolehtia siitä, että Suomi on helposti saavutettava ja että maamme tunnetaan vetovoimaisena kohteena.

Lentoliikenteen palautuminen koronapandemiaa edeltäviin matkustajamääriin on Suomessa ollut muuta Eurooppaa merkittävästi hitaampaa. Palautuminen koronapandemiaa edeltäviin matkustajamääriin on ollut hidasta erityisesti Finavian seitsemällä alueellisella lentoasemalla, joihin valtio tukee reittilentoja ostoliikenteenä. Esimerkiksi vuoden 2019 alkupuoliskolla Joensuun, Jyväskylän, Kajaanin, Kemi-Tornion ja Kokkola-Pietarsaaren lentoasemien kautta kulki yhteensä 210 692 matkustajaa. Tammi-kesäkuussa 2023 matkustajien määrä em. lentoasemilla oli yhteensä 85 497.

Helsinki-Vantaan lentoasemalla matkustajien määrä oli noin 70 prosenttia vuoden 2019 matkustajamäärästä. Aasian liikenteen osuus on pysynyt vähäisenä Venäjän asettaman ilmatilan käyttökiellon takia. Yhtiö arvioi, että Venäjän ylilentokiellon vuoksi liikenteen kehittyminen koronaa edeltävälle tasolle vie vuosia. Samoin, pienten lentoasemien matkustajamäärät ovat laskeneet vuosia, eikä näköpiirissä ole tekijöitä, jotka vaikuttaisivat olennaisesti laskevaan trendiin.

Finavia saa pääosin tuottonsa laskeutumis- ja matkustajamaksuina. Lentoliikenteen vähyys sekä Venäjän ylilentolentokielto vaikuttavat tällä hetkellä Finavian toimintaan merkittävästi.

Vuonna 2022 matkustajamäärä Finavian lentoasemilla oli kokonaisuudessaan 15,4 miljoonaa matkustajaa. Matkustajamäärien kasvun ja yhtiön omien säästötoimien seurauksena Finavian liikevaihto on koronakriisin jälkeen kasvanut selvästi ja käyttökate kääntynyt positiiviseksi. Finavian tulos on kuitenkin pysynyt tappiollisena sekä maakuntalentoasemien matkustajamäärien että Helsinki-Vantaan vaihtomatkustuksen vähäisyyden vuoksi.

Tilanteen johdosta Helsinki-Vantaan tuotot eivät riitä rahoittamaan alueellisten lentoasemien toimintaa. Voimassa olevan verkostoperiaatteen mukaisesti Finavialla on yhtenäinen hinnoittelu koko lentoasemaverkostossa *”Lentoasemaverkossa on sovellettava syrjimättömin ja tasapuolisin ehdoin yhteistä ja avointa lentoasemamaksujen palvelutasoperusteista yhtenäistä hinnoittelua*.”

Käytännössä alueellisten ostoliikennekenttien ylläpidolla on merkittävä vaikutus Finavian talouteen ja investointikykyyn. Mikäli valtion talousarviossa 2024 esitetyt lentoliikenteen ostot toteutuvat, aiheutuu talousarviossa esitettyjen ostopalveluliikennelentoasemien ylläpidosta vuositasolla valtionyhtiölle kymmenien miljoonien lisäkustannus.

Finavia tuo esiin, että vallitsevassa tilanteessa yhtiön talous ei kestä valtion talousarviossa 2024 kirjattua ostoliikenten jatkoa ilman tukea tai pienten lentoasemien merkittäviä hinnankorotuksia.

Yhtiö näkee, että mikäli tehdään päätös jatkaa ostoliikennettä valituille paikkakunnille valtion talousarvion 2024 mukaisesti, tulisi lentojen lisäksi varmistaa myös Finavian talouden kestävyys.

Yhtiö katsoo, että Suomen sisäistä lentoliikennettä tulisi hallitusohjelmassa lausutun mukaisesti ensisijaisesti kehittää markkinaehtoisesti. Valtion ostolentoliikenne ei edistä saavutettavuutta taloudellisesti eikä ilmastollisesti kestävästi. Yhtiö näkee, että valtion tuen kohdentamisella matkaketjujen kehittämiseen parannettaisiin suuremman joukon suomalaisten saavutettavuutta.

FINAVIA

17.10.2023

FINAVIA OYJ
Toimitusjohtaja Kimmo Mäki

Jakelu liv@eduskunta.fi

Tiedoksi Lakiasiat